

KÄYTTÖOIKEUSSOPIMUKSET

MÄÄRITELMÄ

Mikä on käyttöoikeussopimus?

Käyttöoikeussopimus on eräänlainen julkisen sektorin ja (yleensä) yksityisyrittäjien **kumppanuusmalli**. Se on osoittautunut erityisen toimivaksi esimerkiksi infrastruktuurihankkeissa ja vastaavan tyyppisessä yhteistyössä.

Käyttöoikeussopimuksia käytetään EU:ssa monilla sellaisilla aloilla, jotka vaikuttavat päivittäin **kansalaisten elämään**.

Esimerkkejä käyttöalueista: maantie-, rautatie-, satama- ja lentoasemapalvelut, moottoriteiden hoito ja kunnossapito, jätehuolto, energia- ja lämmityspalvelut, vapaa-ajan palvelut ja pysäköintialueet.

Käyttöoikeussopimusten avulla julkisia resursseja voidaan täydentää yksityisellä pääomalla ja osaamisella ja julkiseen infrastruktuuriin ja palveluihin voidaan tehdä uusia investointeja kasvattamatta julkista velkaa.

Miten käyttöoikeussopimus eroaa hankintasopimuksesta?

Hankintasopimuksen tehneelle yritykselle maksetaan kiinteämääräinen korvaus siitä, että se suorittaa sovitun työn tai palvelun.

Esimerkki: yksityinen yritys rakentaa moottoritien ja vastaa sen hoidosta sovittua korvausta vastaan.

Käyttöoikeussopimuksen tehnyt yritys saa korvauksensa lähinnä sitä kautta, että se saa oikeuden tarjota ja hyödyntää jotakin palvelua, jolloin on myös mahdollista, että se menettää investointinsa.

Esimerkki: Yksityinen yritys rakentaa moottoritien ja hoitaa sitä ja saa korvauksen tietullien muodossa. Yritys ottaa sen riskin, että saadut tulot eivät kata investointi- ja muita kustannuksia.

Millainen riski käyttöoikeussopimukseen liittyy?



Käyttöoikeussopimukseksi luokittelun kannalta olennaisia EIVÄT OLE seuraavat, kaikkiin sopimuksiin sisältyvät riskit:

- huono hallinto
- puutteet sopimuksen toteuttamisessa
- ylivoimainen este.

Mikä ei ole käyttöoikeussopimus?

- **Toimilupa, lisenssi tai muu lupa** — viranomaisen yksipuolinen toimi, jolla määritellään ehdot tietyille yrityksen harjoittamalle elinkeinotoiminnalle
- **Avustus tai tuki** — rahoitus, johon ei liity omistusoikeuden tai työstä tai palvelusta saatavien hyötyjen siirto avustuksen tai tuen myöntäneelle viranomaiselle
- **Julkista aluetta tai maanvuokrausta koskeva sopimus** — sopimus, jossa viranomainen vahvistaa vain yleiset ehdot maa-alueen tai muun julkisen omaisuuden (esim. merialueet, sisävesisatamat tai lentoasemat) käytölle muttei osta mitään tiettyä työtä tai palvelua
- **Sopimus, jolla myönnetään oikeus käyttää julkista kiinteää omaisuutta** sellaisten kiinteiden linjojen tai verkkojen toimittamista tai ylläpitoa varten, joilla tarjotaan palveluja yleisölle (esim. sähkökaapelin asennus)
- **Vapaaseen valintaan perustuva järjestelmä**, jossa kaikilla tietyt ehdot täyttävillä yrityksillä on oikeus harjoittaa jotakin toimintaa (esim. palvelusetelijärjestelmät).